

Do: kontakt
Temat: Petycja

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Departament Wniosków, Petycji i Skarg
PETYCJA

w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zrównania w prawach tzw. wcześniejszych emerytów z rocznikiem 1953. Postulowana zmiana dotyczy ustawy o emeryturach i rentach z FUS z dnia 17 grudnia 1998 r. Przepis, do którego należy wprowadzić zmiany to art. 25 ust. 1b oraz art. 194 i, j. Treść proponowanego brzmienia przepisów: po art. 194 j dodaje się art. 194 k w brzmieniu: art. 194 k. Przepis art. 194 i stosuje się także do innego ubezpieczonego niż ubezpieczony urodzony w 1953 r., jeżeli prawo do emerytury przed osiągnięciem ustawowego wieku emerytalnego miał ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r., a warunki do nabycia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24, spełnił po dniu 31 grudnia 2012 r. Przepisy art. 194 j stosuje się także do innego ubezpieczonego niż ubezpieczony urodzony w 1953 r., jeżeli prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego miał ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r., a warunki nabycia prawa do emerytury przyznanej na podstawie art. 24 spełnił po 31 grudnia 2012 r. Ponowne ustalenie wysokości emerytury powszechnej na podstawie art. 194 k następuje z urzędu przed upływem 6 miesięcy od wejścia w życie ustawy. Roszczenie to nie ulega przedawnieniu.

W art. 25 ust. 1b dodać: przepisu nie stosuje się do ubezpieczonych jeżeli prawo do emerytury przed osiągnięciem ustawowego wieku emerytalnego mieli ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r., a warunki do nabycia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24, spełnili po dniu 31 grudnia 2012 r.

UZASADNIENIE

Składam petycję we własnym imieniu. Jestem rocznik 1952. W roku 2007 złożyłem wniosek do ZUS o ustalenie tzw. wcześniejszej emerytury, gdyż spełniłem niezbędne warunki: wiek i staż pracy w warunkach szczególnych (rybołówstwo morskie). Przyznano mi emeryturę na podstawie art. 46 w związku z art. 32 ustawy emerytalnej. Po osiągnięciu ustawowego wieku emerytalnego w 2019 r. złożyłem wniosek do ZUS o ustalenie emerytury powszechnej. Organ przeliczył mi emeryturę w oparciu o przepis art. 25 ust. 1b, który wprowadzono do ustawy emerytalnej 1 stycznia 2013 r. Obniżono mi podstawę wymiaru emerytury o sumę wypłaconych emerytur wcześniejszych, co negatywnie odbiło się na wysokości tak wyliczonej emerytury powszechnej. Należy podkreślić, że przechodząc na wcześniejszą emeryturę miałem usprawiedliwione przekonanie, że ustawodawca nie zmieni prawa na moją niekorzyść. W ustawie nie istniało zastrzeżenie o takiej możliwości. Ustawodawca arbitralnie wprowadził do ustawy przepis art. 25 ust. 1b naruszając zaufanie do demokratycznego państwa prawa. Ustawodawca zmieniając unormowanie naraził mnie na niekorzystne skutki, których nie mogłem przewidzieć w 2007 roku. Państwo okazało się niełojalne w stosunku do obywatela. Jest to niedopuszczalne nadużycie pozycji przez organ władzy względem obywatela (wyrok TK z dnia 10 listopada 2008 r., Kp 2/09). TK w wyroku z 6 marca 2019 r., sygn. P20/16, uznał art. 25 ust. 1b za niezgodny z art. 2 konstytucji w zakresie, odnosi się do kobiet z rocznika 1953. Takie ograniczenie sentencji do jednego rocznika i tylko do kobiet wynika ze związania TK treścią pytania prawnego. W wykonaniu tego wyroku Sejm uchwalił nowelizację ustawy emerytalnej rozszerzając uprawnienia kobiet z rocznika 1953 także na mężczyzn z tego rocznika. Na przeszkodzie do objęcia nowelizacją wszystkich roczników ubezpieczonych, będących w takiej samej sytuacji prawnej jak rocznik 1953, stanęła negatywna opinia rządu. W ten sposób wprowadzono przepis art. 194 i, j, który w sposób uprzywilejowany wyłączył tylko rocznik 1953 z zakresu działania art. 25 ust. 1b. Sejm i Senat dysponują obecnie przyjazną dla oczekiwanej zmiany prawa większością. Również RPO popiera zdecydowanie podjęcie działań legislacyjnych w tej sprawie (wystąpienie do MRPiS z dnia 25 marca 2024 r.). To nie będzie kosztowna zmiana prawa. Część uprawnionych już umarła, reszta odejdzie

wkrótce . Koszt podwyższonego taką nowelizacją świadczenia z pewnością zostanie zrekompensowany przez stałą redukcję funduszu na wypłatę 14 emerytury , co będzie nieuniknionym następstwem utrzymywania zamrożonego progu dochodowego .
Szanowny Panie Premierze . Przedstawione argumenty przemawiają za podjęciem przez Rząd prac legislacyjnych lub wspieraniem inicjatywy legislacyjnej Senatu i Sejmu . Bardzo na to liczę , bo chcę być traktowany sprawiedliwie . Z wyrazami szacunku .

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych

Warszawa, dnia 2024-08-21 r.
DUS-II.055.31.2024.MDE

Szanowny Panie

działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o petycjach* (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z Pana petycją w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zrównania w prawach z emerytami z rocznika 1953 emerytów wcześniejszych z innych roczników, proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Na wstępie należy zaznaczyć, że zagadnienia podniesione w Pana petycji są obecnie przedmiotem prac senackiej Komisji Petycji – w związku z petycją z dnia 21 listopada 2023 r. w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych*, w celu wprowadzenia zapisu o niestosowaniu art. 25 ust. 1b wobec wszystkich ubezpieczonych, bez względu na rok urodzenia (P11-06/23).

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej uznaje, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 6 marca 2019 r. (sygn. akt P 20/16) orzekł o niezgodności z art. 2 *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej* art. 25 ust. 1b *ustawy emerytalnej* w zakresie, w jakim dotyczy kobiet urodzonych w roku 1953, które przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do tzw. wcześniejszej emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego dotyczy jedynie kobiet urodzonych w roku 1953, które przeszły na tzw. emeryturę wcześniejszą przyznaną na podstawie art. 46 w związku z art. 29 *ustawy emerytalnej* i pobierały to świadczenie, a następnie nabyły uprawnienia do emerytury z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego. Wysokość emerytury ustalano od podstawy obliczenia pomniejszonej o kwotę pobranej emerytury wcześniejszej przyznanej na podstawie art. 46 w związku z art. 29 *ustawy emerytalnej*. Oznaczało to konieczność skorygowania mechanizmu ustalenia kwoty emerytury przyznanej z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego z pomniejszeniem o sumę wypłaconych kwot wcześniejszej emerytury, w stosunku do ubezpieczonych urodzonych w 1953 r. Skorygowanie przedmiotowego mechanizmu nastąpiło przepisami ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. *o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1222).

Trybunał Konstytucyjny orzekając o niezgodności art. 25 ust. 1b *ustawy emerytalnej*, w zakresie, w jakim dotyczy kobiet urodzonych w roku 1953, które przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury wcześniejszej na podstawie art. 46 w związku z art. 29 *ustawy emerytalnej*, z art. 2 *Konstytucji RP*, nie zakwestionował samej zasadności istnienia mechanizmu pomniejszania podstawy obliczenia emerytury powszechnej o sumę kwot pobranych emerytur wcześniejszych, i jego stosowania wobec innych roczników. W rozdziale III, w części 5, w akapicie pierwszym uzasadnienia wyroku TK w odniesieniu do omawianej kwestii wskazano: „Trybunał stwierdzając niekonstytucyjność zaskarżonego

przepisu w zakresie, w jakim dotyczy kobiet urodzonych w 1953 r., które przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 ustawy o FUS, nie zakwestionował możliwości stosowania określonego w nim mechanizmu potrącania w stosunku do pozostałych osób”.

Z wniesionej petycji wynika propozycja uregulowania materii, zawartej w ustawie z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, znacznie szerzej niż wynikałoby to z treści orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, gdyż dotyczy ona niestosowania art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej wobec ubezpieczonych urodzonych w roku 1952, którzy przeszli na wcześniejsze emerytury przed 1 stycznia 2013 r., a nie tylko tych, którzy urodzili się w 1953 r. i przed 1 stycznia 2013 r. przeszli na wcześniejsze emerytury.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że zniesienie mechanizmu potrącania wynikającego z art. 25 ust. 1b wobec ubezpieczonych z roczników innych niż 1953, wywołałoby taki skutek, że wcześniejsi emeryci korzystaliby ze sztucznej kapitalizacji wartości emerytury powszechnej. Mimo pobierania dotychczasowego świadczenia i nieodprowadzania składek staliby się beneficjentami opóźnienia daty przejścia na emeryturę w nowym systemie. Wysokość emerytury z nowego systemu zwiększałaby się z uwagi na parametr zewidencjonowanych i waloryzowanych składek, niepomniejszonych o wypłacone emerytury wcześniejsze, oraz zmniejszanie się parametru statystycznego okresu dalszego trwania życia. Powstałaby zatem sytuacja, w której im dłużej pobierana byłaby emerytura wcześniejsza, tym wyższa byłaby wysokość emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Taki stan rzeczy byłby sprzeczny z fundamentalną zasadą prawa ubezpieczeń społecznych powiązania wysokości świadczenia z wysokością odprowadzonych składek.

Podkreślenia wymaga też fakt, że system emerytalny ma charakter repartycyjny i jest zbudowany na zasadach międzypokoleniowej solidarności. Dodatkowo, Fundusz Ubezpieczeń Społecznych jest funduszem deficytowym, który corocznie wymaga wielomiliardowych dotacji z budżetu państwa, który jest gwarantem wypłacalności tego funduszu. W 2024 r. przewiduje się, że Fundusz Ubezpieczeń Społecznych będzie wymagał dotacji z budżetu państwa na poziomie ok. 72,7 mld zł.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dostrzega jednakże wagę przedstawionego problemu i podejmuje działania zmierzające do znalezienia optymalnego mechanizmu jego rozwiązania. Z tego też powodu, wraz z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, podjęto analizy prawne i finansowe różnych wariantów rozwiązania problemów zgłaszanych przez świadczeniobiorców, wobec których ZUS zastosował art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, uwzględniając złożoność problemu, skutki społeczne i ekonomiczne, a także potrzebę wyważenia różnych wartości konstytucyjnych.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Sebastian Kamiński
Zastępca Dyrektora
Departamentu Ubezpieczeń Społecznych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

telefon
adres email
strona www

adres korespondencyjny
organu administracji rządowej